

foto: Dagfinn Sagen

Årsrapport studiekvalitet 2013

Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
The Oslo School of Architecture and Design

Innhold

Innledning.....	2
1. Studiekvalitet.....	3
1.2 NOKUTs studiebarometer 2013	4
2. Opptakskvalitet	6
2.1 Økt student opptak.....	6
2.2 Opptak til grunnundervisningen.....	8
2.3 Diplomordningen – prosess og gjennomføring.....	9
3 Undervisningskvalitet	10
3.1 Studiepoengs produksjon.....	10
3.2 Gjennomstrømming	11
3.3 Klager og sykemeldinger	15
3.4 Semesterevalueringer	15
3.5 Helårlig studieplan.....	18
3.6 Pristildelinger.....	18
4 Læringsmiljø og administrative støttefunksjoner	19
4.1 Bibliotek.....	19
4.2 Verkstedene	19
4.3 Drift.....	20
4.4 IKT.....	21
4.5 Informasjonsavdelingen	22
4.6 Studieadministrasjonen.....	22
5 Internasjonalisering.....	23
5.1 AHO trend.....	24
5.2 Utveksling	24
5.2.1 «Innveksling» og utveksling av studenter	25
5.2.2 Læringsutbytte	26
5.2.3 Utfordringer og tiltak.....	26
5.3 Utvekslingsavtaler	26
5.3.1 Diploma Supplement.....	27
6. EVU	27
7. Forskerskolen /phd-programmet.....	28

Innledning

«Kvalitetssikringssystemet er utdanningsinstitusjonenes redskap for å skaffe seg nødvendig kunnskap for å kunne vurdere kvaliteten i egne utdanningstilbud. Det er institusjonene selv som ut fra egen størrelse, faglige profil og andre forhold ved institusjonen, bestemmer hvordan systemet skal utformes.» NOKUT¹

Årsrapport for studiekvalitet 2013 er studieadministrasjonen rapport til styret om studiekvalitet ved AHO i perioden 1.1.2013 – 31.12.2013. Hensikten med rapporten er at den skal danne grunnlag for styrets og undervisningsutvalgets videre diskusjoner om hvordan AHO kontinuerlig sikrer og forbedrer høy studiekvalitet.

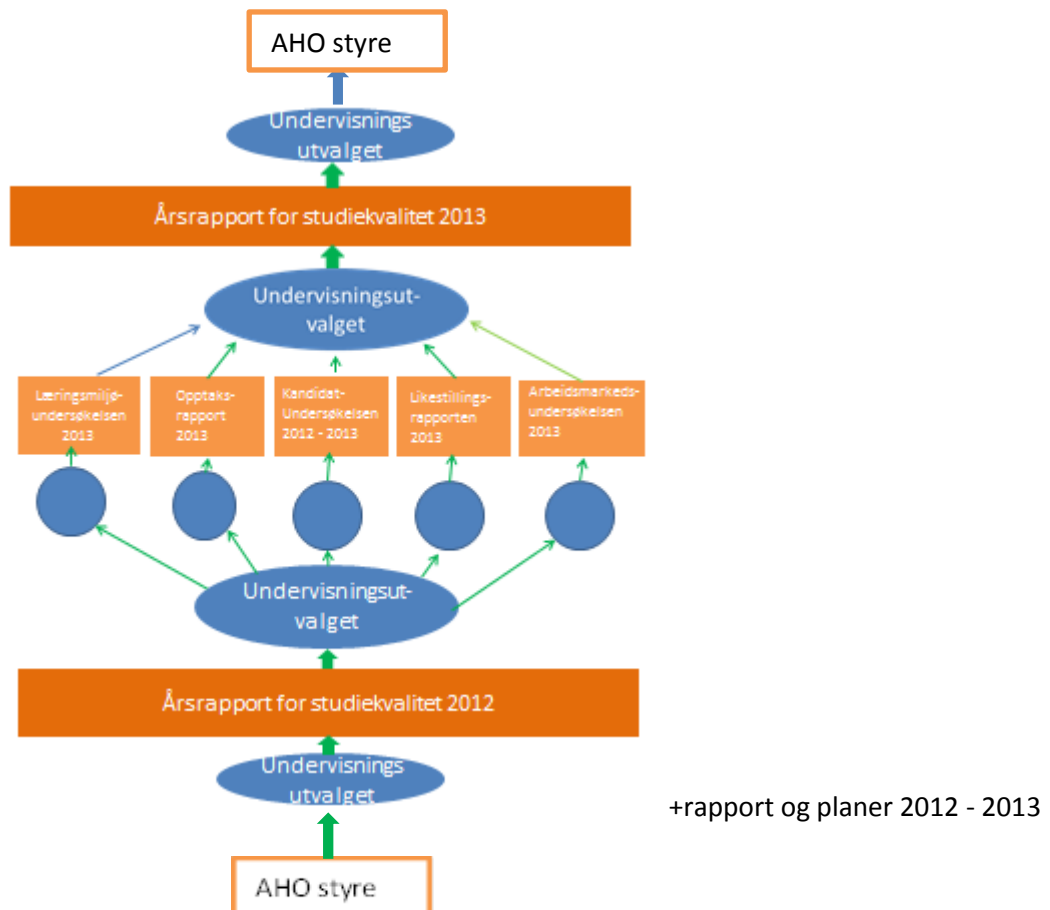

Fig. 1 Syklus for Årsrapport for studiekvalitet 2013

AHO er pålagt i likhet med øvrige universiteter og høyskoler å ha et system for sitt kvalitetssikringsarbeid som sikrer høy studiekvalitet og kontinuerlige forbedringer, gir tilfredsstillende dokumentasjon av arbeidet og avdekker avvik og problemer i forhold til den ønskede kvalitet. Kvalitetssikringssystemet som nedfelles og gjenspeiles i Årsrapport for studiekvalitet, skal sikre og bidra til å utvikle kvaliteten i hele utdanningen. Systemet skal omfatte alle forhold som har betydning for studiekvaliteten, fra informasjon overfor mulige søkere til avslutning av studiet med diplom og inklusive studiets relevans for arbeidslivet².

¹ Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, Rapport fra sakkyndig komité Februar 2011

² AHO; Rapport om Arbeidsmarkedsundersøkelsen 2013

Årsrapport for studiekvalitet 2013 starter med en bakgrunns beskrivelse og en begrepsdefinisjon samt oppsummering av fjorårets behandling av Årsrapport for studiekvalitet 2012, styrets og undervisningsutvalget anbefalinger. I tillegg er det redegjørelse av oppfølgingen i 2013 og en evaluering av forslagene implementering. I tillegg er det gjennomført en analyse av relevante dokumenter³. Statistikk grunnlaget for rapporten er hentet fra NOKUT, FS og DBH databasene.

Rapporten gjennomgår således; **status, utfordringer og tiltak** for studiekvalitet i 2013 med følgende hovedinndeling: Opptak, 2. Undervisning, 3. Læringsmiljø og Administrative støttefunksjoner, 4. Internasjonalisering, 5. Etter- og videreutdanning og 6. Forskerskolen. Skjønt i mange tilfeller overlapper inndelingene hverandre som f.eks. under avsnittet om Læringsmiljø.

1. Studiekvalitet

Studiekvalitet er en av de styringsparameterne som AHO til en viss grad selv kan kontrollere og i så måte se relasjonen mellom studiegjennomstrømming og studiekvalitet. Samtidig utfordres målet om å utvikle kvalitet, infrastruktur og velferdstilbud i takt med økningen i studenttallet. I dette handlingsrommet mellom ønske om institusjonell utvikling og nasjonale krav, er det viktig å se hvordan AHO internt møter disse utfordringene sett i forhold til kvalitetssikringssystemets mål for inntakskvalitet og resultat-kvalitet samt fagfeltets egenart og yrkesrelevans og studentgruppens forutsetninger for gjennomføring.

NOKUTs arbeid med hvordan vi forsikrer oss om at norsk høyere utdanning holder god nok kvalitet baserer seg på 37 parametere. Ingen av parametere er i «utakt» med AHOs egne kriterier. NOKUT lanserte i mai 2013 ett prosjekt arbeid med fokus på studiekvalitet innen nasjonale mastergrader. Prosjektet forventes avsluttet våren 2014. Underveis i arbeidet baserer NOKUT sine funn og parametere på NOKUTs studentbarometer hvor det på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet nå er lansert en nasjonal spørreundersøkelse om studentenes opplevde studiekvalitet. Tabellene nedenfor viser en undersøkelse blant arkitektstudentene ved NTNU og AHO i 2013. Ikke ulikt Arbeidsmarkedsundersøkelsen⁴ viser NOKUTs studentbarometer, at engasjement, «fornøydhet» med studieprogrammet og masterprogrammets yrkesrelevans skårer høyt.

I spesifisering av krav til studiegjennomstrømming baserer Kunnskapsdepartementet seg på følgende parametere tre indikatorer⁵:

- Antall studiepoeng per student
 - Gjennomføring i henhold til utdanningsplan
 - Gjennomføring og frafall (individdata)
- samt
- Tendenser over tid

Årsrapport for studiekvalitet ved AHO følger samme struktur.

³ Opptaksrapport 2013, Kandidatundersøkelsen 2010-2011, 2011-2012, Læringsmiljøundersøkelsen 2013

⁴ Ref. Arbeidsmarkedsundersøkelsen 2013, AHO

⁵ Lars, Ingvild Marheim (2013); Gjennomstrømming og frafall i UH-sektoren, Kunnskapsdepartementet

1.2 NOKUTs studiebarometer 2013

Arkitektur – masterstudium (1 lite tilfreds - 5 meget tilfreds)

	Lærings- miljø	Med- virkning	Engasje- ment	Relevans	Under- visning	Eksamen	Lærings- utbytte	Helhelts- vurdering
AHO	4,1	3,4	4,6	4,3	4,0	4,3	3,9	4,3
NTNU	3,8	3,7	4,5	4,3	3,8	4,5	3,8	4,5

Fig. 2 NOKUTs studentbarometer 2013 basert på tilbakemeldinger fra studenter ved AHO og NTNU arkitektur

Industridesign – masterstudium (1 ikke tilfreds - 5 meget tilfreds)

	Lærings- miljø	Med- virkning	Engasje- ment	Relevans	Under- visning	Eksamen	Lærings- utbytte	Helhelts- vurdering
AHO	4,1	4,1	4,7	4,2	4,0	4,4	3,9	4,4

Fig. 3 NOKUTs studentbarometer 2013 basert på tilbakemeldinger fra studenter ved AHO

*Industriell design på NTNU ville vært en reell sammenligningspartner for Institutt for Design ved AHO, men svarprosenten var for lav ved NTNU til at Studentbarometeret anså tallene for representative. Det samme gjelder for Masterstudium i Produktdesign ved Høgskolen i Oslo og Akershus samt for Master i Interaksjonsdesign ved Høgskolen i Gjøvik.

Alle studenter i andre studieår på bachelor- og masterprogram, samt 5. års studenter på integrerte masterprogram, fikk muligheten til å delta i NOKUTs spørreundersøkelse.

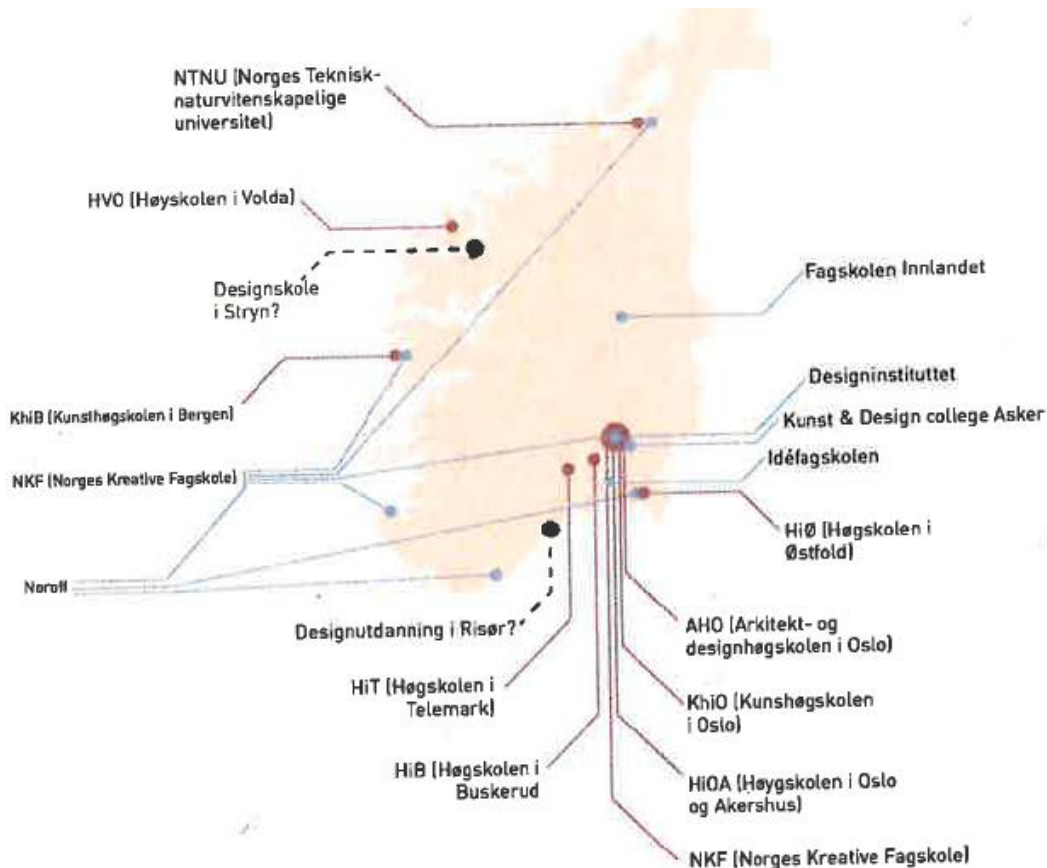

Fig. 4 Viser den geografiske distribusjonen eller mangel på sådan, innenfor designkolene i dagens Norge

Med henvisning til AHOs Arbeidsmarkedsundersøkelsen 2013 som differensierer mellom studentenes kvalifikasjoner i forhold til analyse, konsept og formgivning, oppfattes arkitektstudienes kvaliteter rimelig likt ved AHO og NTNU. Studentenes mulighet til å påvirke studiene og studiekvaliteten skårer lavest ved begge skolene. Samtidig må dette sees opp mot det faktum at studentenes respons i den årlige kandidatundersøkelsen er mye lavere enn ønskelig⁶. Selv om dette ble påpekt i Årsrapporten for studiekvalitet 2012 med forslag om å endre rutine og den tekniske løsningen, ser det ikke ut til at dette har hjulpet på svarprosenten. Det er viktig for studiekvalitetens troverdighet at svarprosenten går opp.

Undervisningsutvalget ved AHO vedtok i februar 2013 å ha hovedfokus på kvalitetssikring av undervisningen. Ved Undervisningsutvalgets behandling av Årsrapport for studiekvalitet 2012 ble det konkludert med at:

- Det er en utfordring knyttet til organiseringen av undervisning og studentenes oppslutning om evalueringene
- Det høye servicenivået ved de administrative støttefunksjonene er vanskelig å opprettholde pga økende studentantall

Det ble også pekt på at:

- Det er behov for mer kursing av studenter på verkstedene
- Det er mindre plass per student på tegnesalene, mer rot og mer søppel
- Diplommullene er større enn tidligere og det er en tendens til økt forventning og krav til service og tilrettelegging
- Det er et øktende behov for studentassistenter på tegnesalene

⁶ Kandidatundersøkelse 2010-2011, 2011-2012

Det ble vedtatt tiltak med både kortsiktige og langsiktige mål så som; økt innsats for å sette lærerne inn i Moodle, at de teoretiske kursene får en mer moderne pedagogikk som nærmer seg studiekursene samt å legge flere ressurser på disse kursene og at innholdet i fordypningskursene skal diskuteres. Årsrapport for studiekvalitet 2013 dokumenterer og diskuterer resultatet av disse intensjonene under de ulike kapitlene.

2. Opptakskvalitet

Styret ved AHO ønsket i 2012 vekst i studenttallet⁷ og argumenterte med at det var lite som tydet på at vekst i studenttallet pr mars 2013 hadde ført til redusert kvalitet på undervisningen. Økt studenttall er knyttet til framtidige planer for landskap og design. Det økte opptaket i 2013 var på fem studenter til første år design for å demme opp for utveksling og frafall fram mot masternivå. Det økte opptaket ble ikke fortsatt i 2014, på grunn av plassmangel.

AHO har gjennom en årrekke tatt opp studenter til masternivå, men dette tallet har nå stabilisert seg. Økningen i 2013 var opptak til Master i landskapsarkitektur, som er en strategisk satsing fra AHO sin side og dette opptaket berører ikke campus i M29.

2.1 Økt student opptak

Årsrapporten for studiekvalitet 2012 peker på en økende uro for at det voksende opptakstallet ville kunne ha negative konsekvenser for både læringsmiljøet og læringsutbyttet.

I rapporten for **Læringsmiljø 2013** ble det pekt på direkte konsekvenser som; trangt på tegneplassene, medførende økt arbeidspress og dårlige arbeidsforhold⁸ samt ytterligere bråk og mer forsøpling. Læringsmiljøutvalget foreslår derfor konkrete tiltak som; regler for oppførsel på tegnesalene hvor «trangboddheten» blir tatt hensyn til, økt kapasiteten for printing og plotting samt å øke åpningstiden på verkstedene og at det legges til rette for bedre lagringsplass og søppelkontainere.⁹

I **Rapport og planer 2012** legges det vekt på at til tross for at opptakstallene har økt fra 2011 og fortsatte å øke i 2012 er gjennomstrømmingen innenfor normert studietid fremdeles meget høy og konkluderer med at studiekvaliteten ikke er blitt dårligere til tross for økt student antall.

Opptaksrapport for 2013 ser på konsekvensene av at AHO har endret poenggrensen for skoleoppgaven sammen med økt opptaksramme for designstudiet og konkluderer med at endring av poenggrensen så langt har hatt positive konsekvenser ved at Kunnskapsdepartementets krav om 50 % opptak fra ungdomskvoten er oppfylt, samt at alle studie plassene til første år ble fylt opp.

Opptaksrapporten peker på at den økte andelen europeiske søkere til masterstudiet gjenspeiles i opptaket og at det i 2013 kun var 3 norske og 4 europeisk studenter av totalt 13. Opptaksrapporten foreslår at undervisningsutvalget diskuterer spørsmålene rundt opptaksprøvene og deres relevans og kommer med forslag til tiltak.

Rapport og planer (2012 – 2013) peker i tillegg på at arbeidet med revidering av AHOs studieplaner og videreføring med implementeringen av kvalifikasjonsrammeverket ikke er avsluttet og avventer videre forslag til tiltak. I samtale med SAHO ble det opplyst at tiltaket med økt åpningstid på verkstedene ikke er satt i verk, men derimot er det implementert nye og hurtigere plottere. (Se 4.2)

⁷ Rapport og planer 2012-2013, 1.6

⁸ Se Læringsmiljøundersøkelsen 2013 s.4

⁹ Se Læringsmiljøundersøkelsen 2013 s.5

Høsten 2013 ble det satt i gang etablering av tegnesaler i 3. etg. vest, og det ble tatt i bruk av et studioskurs våren 2014. Den ekstra tegnesalen vil gi plass for et studioskurs på 24 studenter. SAHO og LMUs ønske om at det ble lagt tydeligere vekt på å ta hensyn til hverandre både hva gjelder matspising, drikking og forsøpling, er ikke fulgt opp med direkte tiltak. Læringsmiljøutvalget har hatt fokus på dette i 2013, men er ikke kommet fram til en enkel løsning da dette dreier seg mye om en holdningsendring blant studentene. Se for øvrig kommentarene fra studieadministrasjonen.

Høsten 2013 ble det gjennomført en evaluering av studiekvalitet og læringsutbytte blant de internasjonale studentene ved AHO. Rapporten konkluderte med at de internasjonale studentene samlet var en ressurs i læringsmiljøet som beriket både diskusjonene og prosjektene. Ingen, hverken blant studentene eller lærerne anså det økte antallet internasjonale studenter som en hemsko for læringsmiljøet, tvert imot.

AHO hadde i 2013 194 studieplasser allokert for opptak. Til disse plassene var det 2916 søkere hvorav 747 søkte om direkte opptak på masternivå, 1655 søkte om opptak til første året i grunnundervisningen.¹⁰

Antall søkere til opptak første år ved AHO fra 2009 t.o.m. 2013

Studieprogram ↓↑	2009	2010	2011	2012	2013
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt
Master i arkitektur	1 559	1 503	1 402	1 866	1 955
Master i industridesign	647	603	555	718	805
Master i landskapsarkitektur	-	-	-	89	156
Sum	2 206	2 106	1 957	2 673	2 916

Kilde: DBH

Fig 5 Antall søkere til AHO

Opptak til masterstudiets første år ved AHO i løpet av de siste fem årene

Avdeling/Fakultet ↓↑	2009	2010	2011	2012	2013
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt
Sum	160	184	142	187	194

Kilde: DBH

Fig 6 Nøkkeltall opptak

Opptak til masterstudiets første år ved de tre ulike programmene 2013

Studieprogram ↓↑	2009	2010	2011	2012	2013
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt
Master i arkitektur	102	120	87	132	121
Master i industridesign	44	50	41	41	52
Master i landskapsarkitektur	14	14	14	14	21
Sum	160	184	142	187	194

Kilde: DBH

Fig 7 Underdelingstabellen i forhold til opptak til de enkelte programmene i løpet av de siste fem årene

¹⁰ Se Opptaksrapport 2013 s.1 og s 5

Siden 2009 har det samlede opptakstallet gått opp med 34 studenter tilsvarende 17,5 %, alle tatt opp til Master i Landskapsarkitektur i Tromsø. Rett nok var det en tilbakegang i opptaket i 2011, men den ble kompensert med ett reelt økt opptak året etter. Slik tabellen framstår, vil det si at etter styrevedtaket i 2012 hvor det ble vedtatt å øke opptaket ved til IDE.

2.2 Opptak til grunnundervisningen

Opptaksprøvene ved AHO samkjøres og er like for begge studiene. Ved Institutt for design har det gjentatte ganger vært diskusjoner om hvorvidt design studiet skal ha eget opptak. Årsaken til dette ligger i et behov for å sikre mange nok studenter til designstudiet. En stor del av søkermassen søker både på arkitektur og designstudiet, ofte med arkitekturstudiet som første prioritet. Opptaket 2013 viste at få søker kun til designstudiet. Sensureringen foregår anonymt og de siste årene har det etter endt sensur vist seg at det kan være komplisert "å fylle" designstudieplasser med søkere en synes er kvalifiserte nok. Dette var hovedårsaken til at den nedre poenggrensen ved opptaksprøvene ble fjernet ved opptaket i 2013 og som førte til at fem ekstra studenter kom inn, en måte å overbooke på grunn av frafall. Dette var, som tidligere omtalt, kun et engagnstilfelle.

Som en kommentar til diskusjonen om opptak til designstudiet ved AHO ligger NOKUTs studentbarometer 2013 som viser at faglig interesse og forventningene om høy studiekvalitet var avgjørende for søkning til designstudiet ved AHO.

Yrkesplaner	3,9
Faglig interesse	4,9
Forventning om god studiekvalitet	4,6
Selve høgskolen/universitetet	4,2
Selve byen/stedet	3,4
Nærhet til hjemstedet	2,7

Fig 8 NOKUs studentbarometer 2013

Dersom AHO ønsker å differensiere opptak til design og arkitektur må oppgavene utformes på en annen måte enn hva de er i dag. Pr i dag er oppgavene utformet slik at de ikke spør direkte etter faglig spesifikk kunnskap og praksis, men heller oppmuntrer til å vise originalitet, skaperglede, kreativitet og formidlingsiver. I tillegg legger oppgavene til rette for at opptakskomiteen skal kunne se søkerens formingstalent og kjennskap/kunnskap i bruk av ulike selvvalgte teknikker og medier. Hensikten med både hjemme- og skoleoppgaver er at søkeren velger måten han/hun vil tolke oppgaven og dernest selv iscenesetter besvarelsen og viser seg fra sin beste side.

Opgavene de seneste årene har vært åpne i måten de presenterer en utfordring på. Komiteen gikk for noen år siden bort fra oppgaver med ett tydelig problemløsningsaspekt da det viser seg meget vanskelig å bedømme kun etter rene tegne eller konstruksjonsferdigheter. Da opptakskomiteen legger vekt på å se etter tydelige stemmer, reflektert og kreativt tenkning samt skaperglede. Stort sett viser nesten hele søkermassen gode basisferdigheter i bruk av verktøy til forming og formidling. Opptakskomiteen vurderer opptaket de siste fem år som vellykket og får tilsvarende gode tilbakemeldinger fra grunnundervisningen.

Årets kull (2013) skiller seg ikke vesentlig fra tidligere kull. Aldersfordelingen etter at AHO vedtok å legge til rette for økt opptak basert på førstegangsvitnemål, oppleves ikke som problematisk av de ansvarlige emnelærerne ved første årsstudiet. Lav alder for en del av studentene kompenseres med høy alder for andre. Det man har erfart er likevel at de yngste studentene har behov av lengre tid på

å utvikle selvstendighet i forhold til øvingsoppgaver. Dette kompenseres ved at man er bevisst på en god aldersspredning i gruppearbeid. Arkitekt- og designfagene er modningsfag og det å ha studenter som bringer variert erfaring og noe mer refleksjon inn i gruppen ses på som svært positivt.

2.3 Diplomordningen – prosess og gjennomføring

Til sammen fullførte 55.618 studenter mastergraden i Norge i løpet av 2013. Av disse kom 2.602 fra de vitenskapelige høgskolene hvorav 109 fra AHO. Opptakstall til regulær grunnundervisning og direkte til masternivå var i 2008 77 studenter, 52 til arkitektur, 13 til landskapsarkitektur og 25 til design. Med en diplomavgang på 109 vil det si at minimum 32 av disse er tatt opp direkte til masternivå, og gjennomførte diplomen.

Nøkkeltall for gjennomført masterstudium og bestått Mastergraden ved AHO fra 2009 t.o.m. 2013

Studieprogram ↓↑	2009	2010	2011	2012	2013
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt
Master i arkitektur	64	60	58	72	62
Master i industrideign	22	32	26	33	32
Master i landskapsarkitektur	2	3	6	13	15
Sum	88	95	90	118	109

Fig. 9 Tabell over antall studenter som har tatt diplom/master ved AHO

Dbh databasen viser en divergens på 8 studenter i forhold til AHOs egen oversikt. Dette skyldes at studentene er innvilget utsatt innlevering etter gjeldende regler. (se Fig.10)

VÅR 2013			
	Arkitektur	Landskapsarkitektur	Industriedesign
Oppmeldte	30	13	27
Uteksaminert juni	27	13	24
Avvik	2 trekk 1 utsatt innlevering		1 utsatt innlevering 2 ikke levert (stryk)
Sensorteam	1 kvinne (NO) 3 menn (1 SV, 1 DA, 1 PORT)	1 mann (DA) 1 kvinne (NO)	1 kvinne (NO) 3 menn (2 NO, 1 SV)
HØST 2013			
	43	4	8
Uteks. jan 2014	35	4	8
Avvik	2 stryk 5 utsatt innlevering 1 trekk		
Sensorteam	Team 1: 1 kvinne (NO), 2 menn (1 SV, 1 tysk) Team 2: 1 kvinne (NO), 1 mann (1 NO, 1 Port.)	2 menn (DA)	1 kvinne (NO) 2 menn (1 NO, 1 DA)

Kilde; Stud.adm. AHO

Fig 10 Oversikt over oppmeldte og uteksaminerte masterstudenter under 2013

Det ble som vanlig foretatt en evaluering av prosess og kvalitet i forbindelse med diplomsystemet utført av de eksterne sensorene. Sensorene nevner i sin evaluering at selve evalueringsarbeidet gikk bra. Programmet for evaluering og intervjuer fungerte hensiktsmessig og gav rom for diskusjon

sensorene imellom. Sensorene nevner eksplisitt at det er viktig for den faglige bedømmingen at studentenes sosiale situasjon holdes utenom selv om den i enkelte tilfeller kan være avgjørende for resultatet. Det ble også påpekt viktigheten av at sensorene får tilgang til diplom materialet i god tid forut for selve evalueringen.

Diplomarbeidet ved AHO har vært gjenstand for mange diskusjoner over lengre tid. Man har å kommet fram til en modell som gir studentene trygghet for å gå i gang med selve masteroppgaven ved å innføre et obligatorisk fordypningskurs hvor studenten sammen med veileder og institutt utarbeider program for oppgaven. Dette utføres i semesteret før masteroppgaven tar til. Det er i tillegg innført en obligatorisk portfoliovurdering før studenten gis anledning til å gå i gang med masteroppgaven.

Når sensorene påpeker at det er få oppgaver innenfor interaksjonsdesign, er nok dette fordi effekten av instituttets satsinger ikke er kommet til diplom-nivå ennå.

Mer detaljert informasjon om sensorenes evaluering finnes i sensorrapportene.

Diplomgjennomgangene og presentasjonene har alltid vært ett av AHOs store pedagogiske grep med overføring av kunnskap fra de eldste til de yngste studentene i en åpen kontekst. Denne muligheten har i de siste årene vist seg ikke å fungere optimalt. AHO vedtok etter gjentatte diskusjoner i relevante utvalgsgrupper, å endre diplomprosedyrene – fra innlevering til utdeling av diplom. Noen av endringene er gjort av praktiske årsaker, mens andre er for å få diplomgjennomgangene tilbake til auditoriene og begivenheten vi ønsker for «diplomen» som ett helhetlig konsept og en viktig del av hele læringscyklusen.

I tillegg ser man muligheten til praktisk å frigjøre rom og ressurser for AHO som helhet og lette den øvrige undervisningen i en tid på året som er hardt presset. Ny tidsplan er utarbeidet under 2013 og implementeres 2014.

3 Undervisningskvalitet

2013 ble utpekt som «undervisningsåret» ved AHO med den hensikt å løfte fram undervisnings pedagogikk, undervisningstradisjon, prioriteringer og framtidsplaner. Tiltak ble foreslått og de ulike instituttene har valgt ulike prioriteringer i sine diskusjoner og tilrettelegging. Årsrapport for studiekvalitet løfter særlig fram disse tiltakene og ser på gjennomføringene og resultatene.

Undervisningskvaliteten er basert på kvantitative målinger av antall kandidater og studiepoeng i tillegg til kvalitative vurderinger av undervisningen og læringsmiljøet basert på relevante rapporter for 2013, intervjuer og analyser.

3.1 Studiepoengs produksjon

Med Kvalitetsreformen i 2003 ble studiegjennomstrømning en sentral styringsparameter for norsk høyere utdanning.¹¹ Finansieringssystemet premierte i større grad kvantitative mål for studiekvalitet, og størrelseskrav som studenttall ble en grunnleggende faktor i diskusjoner om "universitetsdrift" i høgskolesektoren.

Igjen er det interessant å se de langsiktige tendensene selv om tallene for studiepoengs produksjon er forholdsvis stabile er det dog en liten økning som igjen er avgjørende for departements tildeling. På nytt ser vi en markant forskjell hva gjelder 2011. Lavt antall studenter, men høyt produksjonstall.

¹¹NIFU (2006): Hovdhaugen & Aamodt 2006, NIFU (2011): *Frafall og gjennomføring i lavere grads studier før og etter kvalitetsreformen. En sammenlikning mellom begynnerkullene fra 1999, 2003 og 2005*. NIFU Rapport 38/2011, Oslo

Studiepoengs produksjon

Studium ↓↑	2009	2010	2011	2012	2013
	Studiepoeng pr student totalt	Studiepoeng pr student totalt	Studiepoeng pr student totalt	Studiepoeng pr student totalt	Studiepoeng pr student totalt
Arkitektur	53,9	52,7	57,5	52,9	53,5
Industridesign	52,8	56,0	52,0	52,3	56,3
Sum	53,6	53,5	56,0	52,7	54,2

Kilde: DBH

Fig 11 Studiepoengs produksjon ved AHO de siste fem årene

For studieåret 2013 ligger gjennomsnittets studiepoeng produksjonen innen høgre utdanning på 41,4. For de vitenskapelige høgskolene ligger den på 48,6 med AHO på topp med 54,2 og med Idretts høgskolen tett bak med 52,5 studiepoeng pr student. I forhold til 2012 produksjonstallet har 2013 økt med 1,5, men er likevel ikke så stor som i 2011.

3.2 Gjennomstrømming

Ved innføringen av Kvalitetsreformen og det nye finansieringssystemet ble gjennomstrømming / studiegjennomføring en styringsparameter. Det finnes ingen klar definisjon av hvordan studiegjennomføring skal måles. Det kan måles på flere forskjellige måter og ved flere tidspunkt i et studieløp. Indikatorer som er vanlige å bruke er hvor mange som fullfører studiet til normert tid som også benyttes ved AHO. Frafall beregnes i NIFU og dbh-databasen ved å trekke antallet studenter som oppfyller kriteriene for «fullført grad» og antallet som fortsatt er registrert som student ved lærested fra antall studenter i opptakskullet (Kunnskapsdepartementet 2012: 47).

«Frafall i høyere utdanning har fått mye oppmerksomhet de siste årene. Dette skyldes flere forhold, ikke minst at finansieringssystemet premierer gjennomstrømming. Institusjonene har dermed fått sterkere insentiver til å redusere frafallet og øke gjennomstrømmingen. Videre er det et generelt press for at alle sektorer skal levere gode resultater og være effektive. Sist, men ikke minst, var bedre gjennomstrømming et vesentlig element i kvalitetsreformen», NIFU 2011.

Tendensene og utfordringene over tid i forhold til gjennomstrømming og frafall viser i henhold til Kunnskapsdepartementets redegjørelse 2011¹² at: Studentene blir mer effektive (gjennomstrømming) og at frafallet holder seg nokså stabilt.

I undersøkelser¹³ om forklaringer på frafall/bytting av studieplass vises det til faktorer som:

- **Trekk ved studentene** så som: Sosial bakgrunn, evner, motivasjon, usikre valg, nye faglige interesser underveis, andre nye tilbud underveis; jobb med mer
- **Trekk ved lærestedene så som:** studietilbudet, studiekvalitet

I den samme departementsredegjørelsen (2011) pekes det på

¹² Kunnskapsdepartementet (2013): Høyere utdanning 2013 - Hovedtrekk fra tilstandsrapporten

¹³ NIFU (2011): *Hovdhaugen og Aamodt 2011 (NIFU); Kvalitetsreformen: Gjennomstrømming og Frafall.*

- **Studentoppfølging/læringsmiljø**
 - mottak, klare forventninger
 - oppfølging, veiledning, tilbakemeldinger
 - varierte lærings- og vurderingsformer
 - faglig og sosialt miljø
- **Pedagogisk kompetanse**
 - læreren som den viktigste faktoren
 - belønne god undervisning
- **Praksis som læringsarena**
 - motiverer
 - fremmer gjennomstrømming

Samlet studentmasse innenfor høgre utdanning i 2013 var 232.680 (kilde: dbh) hvorav AHO huset 613 av disse som til sammen stod for en studiepoengs produksjon på 54,2. Både DBH database, NIFU og NOKUT har student tilbakemeldingene som avgjørende parametere for sine analyser. Det samme gjelder AHO, men med så lav tilbakemeldingsprosent som AHO nå har fra sine studenter er det vanskelig å gjennomføre studentbaserte læringsmiljø og semesterevalueringer.

Registrerte studenter ved AHO gjennom en åtte-års periode

Studieprogram ↓↑	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt
Master i arkitektur	288	332	356	387	394	365	421	424
Master i industridesign	125	133	135	152	150	147	149	150
Master i landskapsarkitektur	11	10	11	18	26	33	30	39
Uklassert ift. studieprogram	1	-	-	-	-	-	1	-
Sum	425	475	502	557	570	545	601	613

Kilde: DBH

Fig 12 Antall registrerte studenter ved AHO de siste 8 årene.

Høg gjennomstrømming- og studiepoengs produksjon tilsier også en forholdsvis lav strykprosent som vises i tabellen nedenfor. Gjennomsnittlig strykprosent for høgre utdanning i 2013 var 10 % mens den for AHO del var 4,3. Den er gått noe opp fra fjoråret, men blir likevel betraktet som meget bra. Det framgår av tabellen Fig 14 at Master i landskapsarkitektur drar prosenten godt opp. De to Etter- og videreutdanningene; Master i arkitekturvern og Master i urbanisme for 2013 hadde 0 strykprosent.

Karakterer fordelt på studieprogram 2013 (DBH-database)

Studieprogr ↓↑	Karakter a		Karakter b		Karakter c		Karakter d		Karakter e		Karakter f		
	Ant totalt	% totalt	Ant totalt	% totalt	Ant totalt	% totalt	Ant totalt	% totalt	Ant totalt	% totalt	Ant totalt	% totalt	Ant totalt
Master i arkitektur	56,0	7,6	210,0	28,4	252,0	34,1	125,0	16,9	50,0	6,8	47,0	6,4	740,0
Master i industridesign	28,0	11,4	107,0	43,7	60,0	24,5	29,0	11,8	16,0	6,5	5,0	2,0	245,0
Sum	84,0	8,5	317,0	32,2	312,0	31,7	154,0	15,6	66,0	6,7	52,0	5,3	985,0

Kilde: DBH

Fig. 13 Tabellen viser fordeling av karakterer mellom a og f hvor a er best og f er dårligst.

Problemet med strykpresent er at tolkningen kan gå begge veier: Det kan bety både gode og dårlige resultater. Man skal være forsiktig med å se på det som kvalitetsmål i seg selv. Lav strykpresent betyr ikke nødvendigvis at alle gjør det bra. Kvalitetsreformen som ble innført i 2003 hadde økt fokus på kvalitetssikring innen høgre utdanning som mål, men innførte også et nytt finansieringssystem, som gir økonomisk uttelling i forhold til hvor mange studenter som består eksamen.

I den nasjonale diskusjonen rundt Kvalitetsreformen og det nye finansieringssystemet stilles det spørsmål ved om finansieringssystemet gjør at sensorene stiller mindre strenge krav til å bestå eksamen¹⁴. For AHOs del bør diskusjonen om harmonisering i forhold til karaktersetting og undervisning føres i relevante fora for å avklare eventuelle gråsoner i denne debatten.

Strykprosent ved AHO

Studieprogram ↓↑	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt
Doktorgrad	-	0,0	-	-	-	-
Master i arkitektur	5,4	3,9	3,4	2,8	4,1	4,8
Master i arkitekturvern	15,8	10,0	0,0	1,9	3,4	0,0
Master i industrideSIGN	4,7	3,2	1,4	1,4	3,4	2,4
Master i landskapsarkitektur	5,0	5,8	6,3	6,6	4,9	6,2
Master i urbanisme	20,8	26,5	0,0	3,7	0,0	0,0
Sum	5,8	4,2	2,9	2,6	3,9	4,3

Kilde: dbh

Fig 14 Tabellen viser strykprosenten ved AHO i løpet av de siste 6 årene.

AHOs forskrifter om masterstudier § 6 -14 sier følgende:

Karakterskala A – F benyttes i de tre første årskursene, mens studiekursene i 1. år samt fordypningskurs i 3. år er unntatt fra karakterskalaen og bedømmes *bestått* – *ikke bestått* hvor *bestått* tilsvarer karakterene A – D og *ikke bestått* tilsvarer E-F.

Karakter	Betegnelse	Generell kvalitativ beskrivelse av vurderingskriteriene
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg og viser stor grad av selvstendighet
B	Meget god	Meget god prestasjon som ligger over gjennomsnittet og viser evne til selvstendighet
C	God	Gjennomsnittlig prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder
D	Nokså god	Prestasjon under gjennomsnittet, med en del vesentlige mangler
E	Tilstrekkelig	Prestasjon som tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende minimumskravene

Kilde: Forskrifter om masterstudier ved Arkitektur og designhøgskolen i Oslo

Fig 15 AHOs karakterskala

Strykprosenten viser en relativ stor forskjell mellom designutdanningen og arkitektur og landskapsarkitektur. Denne forskjellen har vart over tid og i henhold til UHRs arbeid med

¹⁴ NIFU (2009): Kvalitetsreformen møter virkeligheten

harmonisering av karaktersetting, er det et spørsmål om AHO bør se på karaktersetting innenfor sine fag.

Karakterer fordelt på Master i industridesign ved AHO under 2013

Emne	A		B		C		D		E		F		Total	
	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%
Ex.phil	4,0	6,1	23,0	34,8	18,0	27,3	10,0	15,2	8,0	12,1	3,0	4,5	66	100
Lese/skrivekurs	3	23,1	6	46,2	2	15,4	2	15,4	-	-	-	-	13	100
Design for mangfold	4	18,2	7	31,8	8	36,4	3	13,6	-	-	-	-	22	100
Inf. des. teori 1	3	13,6	12	54,5	2	9,1	4	18,2	1	4,5	-	-	22	100
Mekanikk	3	13	10	43,5	5,0	21,7	4	17,4	1	4,3	-	-	23	100
Inf. des. teori 2	1	5	3	15	8	40	4	20	3	15	1	5	20	100
Metode og teknologi i des. prosessen	-	-	16	84	3	15,8	-	-	-	-	-	-	19	100
Produksjons - teknologi	6	31,6	11	57,9	2	10,5	-	-	-	-	-	-	19	100
Ident. i prod- og interak. des	3	17,6	4	23,5	5	29,4	1	5,9	3	17,6	1	5,9	17	100
Design prosj.	1	4,2	15	62,5	7	29,2	1	4,2	-	-	-	-	24	100
SUM	28	11,4	107	43,7	60	24,5	29	11,8	16	6,5	5	2	245	100

Kilde: dbh

Fig 16 Tabellen viser karakterfordelingen ved de ulike grunnkursene ved master i industridesign ved AHO

Karakterer fordelt på Master i arkitektur ved AHO under 2013

Emne	a		b		c		d		e		f		Total	
	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%	ant	%
Ex. Phil	-	-	21	28,8	29	39,7	17	23,3	4	5,5	2	2,7	73	100
Arkitektur- og designhistorie	4	5	25	31,3	40	50	8	10	1	1,3	2	2,5	80	100
Materialteknologi	5	5	12	12	23	23	29	29	15	15	16	16	100	100
By boligen	6	10,5	17	29,8	20	35,1	10	17,5	1	1,8	3	5,3	57	100
Norsk arkitekturhistorie	3	5	20	33,3	31	51,7	5	8,3	-	-	1	1,7	60	100
Arkitekturteoriens historie	7	11,3	12	19,4	21	33,9	10	16,1	8,0	12,9	4	6,5	62	100
Konstruksjonsmek. og byggeteknikk 2	4	6	9	13,4	19	28,4	14	20,9	16	23,9	5	7,5	67	100
Mindre offentlige bygninger	9	16,1	22	39,3	21	37,5	4	7,1	-	-	-	-	56	100
By og arkitektur	4	7	37	64,9	13	22,8	2	3,5	-	-	1	1,8	57	100
By- og byplanhistorie	8	13,8	11	19	13	22,4	18	31	5	8,6	3	5,2	58	100
Urbanisme	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
By og arkitektur	6	8,8	23	33,8	22	32,4	8	11,8	-	-	9	13,2	68	100
SUM	56	7,6	210	28,4	252	34,1	125	16,9	50	6,8	47	6,4	740	100

*mindre enn fem

Kilde: dbh

Fig 17 Tabellen viser karakterfordelingen ved de ulike grunnkursene ved master i arkitektur

3.3 Klager og sykemeldinger

3.3.1 Klager på karakterfastsetting

I henhold til fastlagte rutiner mottar ankeutvalget studentenes klager og besvarelse, begrunnelse for karakterfastsetting fra kursansvarlige, oppgave tekst og pensumlister samt karakterstatistikk for kursene og tilgang til kursets hjemmeside i Moodle. Til sammen kom det inn 14 klager i 2013, en liten nedgang siden 2012.

Antall klager 2013:

Ankebehandlet	Vår 2013		Høst 2013	
	Uendret	Endret	Uendret	Endret
Grunnkurs	3		3	2
Masterkurs			1	
Diplom				

Fig 18 Klager på karakterfastsetting

Det er innkommet 5 klager på karakterfastsetting for kurs høsten 2013. Alle disse klagenes gjaldt sensur på grunnkurs hvorav 2 av klagenes er ferdigbehandlet og 3 venter fortsatt på avgjørelse fra ankeutvalget. Av de 2 som er behandlet fikk den ene medhold og endret sensur, den andre fikk ikke medhold og uendret sensur. (Det er 4 kandidater til som har meldt at de ønsker å klage, men fristen for å levere klagen har i skrivende stund ikke gått ut.)

Alt i alt har det vært en nedgang i innkommende klager sammenliknet med 2012. Selv om ankeutvalget kan sette karakteren opp eller ned har alle som har fått endret karakter fått satt karakteren opp. Dette er ikke spesielt for 2013, men nevnes allikevel.

3.3.2 Sykemeldinger

Toppene på antall innleverte sykemeldinger er ved semesterslutt. Så også for 2013 hvor det kom inn 100 sykemeldinger av varierende lengde og karakter. Antall innleverte sykemeldinger i 2013 er tilnærmet lik antall innleverte sykemeldinger i 2012 som var 87. Sykemeldinger er stort sett relatert til studentenes egen helse og i mindre grad rettet mot omsorgspermisjon. Ved vedvarende eller gjentakende sykemeldinger følges dette opp enten via instituttleder eller emnelærer eller via studieadministrasjonen avhengig av sykemeldingens karakter. Antall fravær og sykemeldinger er ikke større enn ved andre høgre utdannings institusjoner.

3.4 Semesterevalueringer

Semesterevalueringene er en meget viktig del av arbeidet med studiekvalitet¹⁵. NOKUT nevner i sin Kvalitetsrapport (april 2012) at; studentenes evaluering av undervisning, studentenes evaluering av program, sluttevaluering av undervisningsopplegg og eksamensresultat og oppfølging av tilbakemeldinger om kvalitet som de første hovedparameterne for god utdannings kvalitet. Det må derfor sees på som alvorlig at Semesterevalueringene ved AHO har for dårlig svarprosent til at de kan behandles.

I tillegg viste Kandidatundersøkelsen for 2010 – 2011, 2011 – 2012 også til en nedgang i svarprosenten i forhold til tidligere år. Svarprosentene for Kandidatundersøkelsen for 2012 – 2013 var så lav at Undervisningsutvalget vedtok ikke å offentliggjøre den. Som en bakgrunn for videre

¹⁵ Se NOKUTs kriterietabell for viktige parameter for måling av studiekontroll Fig. 2

diskusjon og forslag til tiltak ønsker derfor Studieadministrasjonen å legge fram følgende tabeller og kommentarer hentet fra Kandidatundersøkelsen 2012 - 2013:

3.4.1 Utbytte av læringsmetoder

Tabellen som viser utbytte av de ulike læringsmetodene; prosjektering i grupper, individuelt prosjektarbeid, øving i grupper, øving individuelt, forelesninger og selvstudium, viser at læringsmetoden; *individuelt prosjektarbeid* fremstår som den pedagogiske metoden hvor studentene mener de har størst utbytte. Dernest kommer *selvstudium* og *individuelle øvinger* mens første års arkitektstudenter finner stort utbytte av å jobbe i grupper.

Sett i forhold til funnene i Læringsmiljørapporten som trekker fram utfordringer som mye uro på tegnesalene, trangt om plassene og problematiske lysforhold, gjør studentenes ønske om individuelt prosjektarbeid, selvstudium og muligheten for individuelle øvinger, ikke læringsmiljøet enklere. Dette er pedagogiske metoder som krever ytterligere plass og mulighet for egen-konsentrasjon.

Utbytte av læringsmetoder

Skala: 1-6, der 1 = svært dårlig utbytte og 6 = svært godt utbytte

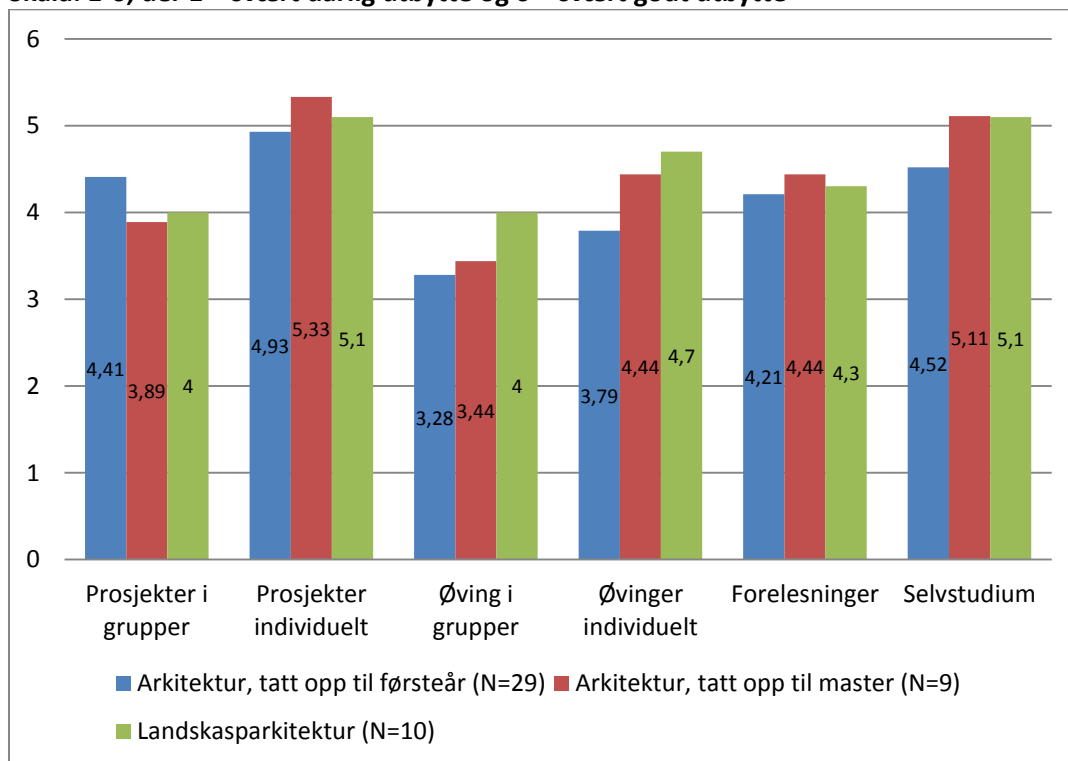

Fig 19 Modell for utbytte av læringsmetoder ved AHO

På spørsmålet; i hvilken grad har du i løpet av studiene tilegnet deg følgende kvalifikasjoner, svarer uventet mange at de har tilegnet seg en rimelig høg grad av kvalifikasjon om forskningsmetode til tross for at Arbeidsmarkedsundersøkelsen viser at forskningsmetode og forskningsrelaterte studier i liten eller ingen grad er synlig kompetanse blant AHOs ferdige studenter for potensielle arbeidsgivere.

For øvrig korrelerer grafen i forhold til Arbeidsmarkedsundersøkelsen og studentenes egen oppfatning av egen kunnskap og ferdigheter med; at styrken ligger på *idé og konseptutvikling* samt på *prosjekterings metode*.

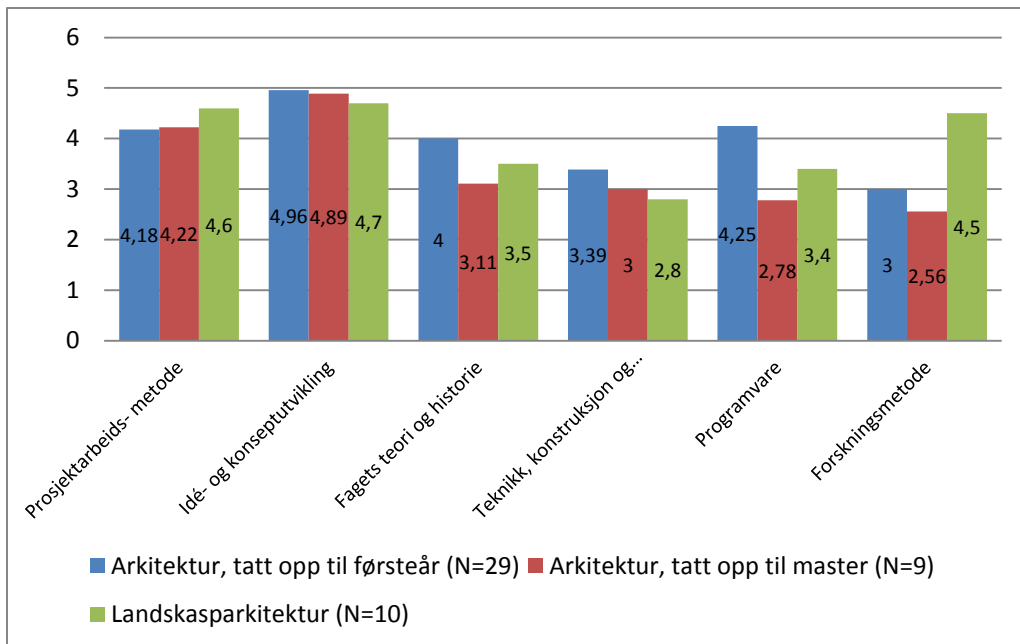

Fig 20 Søylediagrammet illustrerer studentenes egen oppfatning av egne ferdigheter

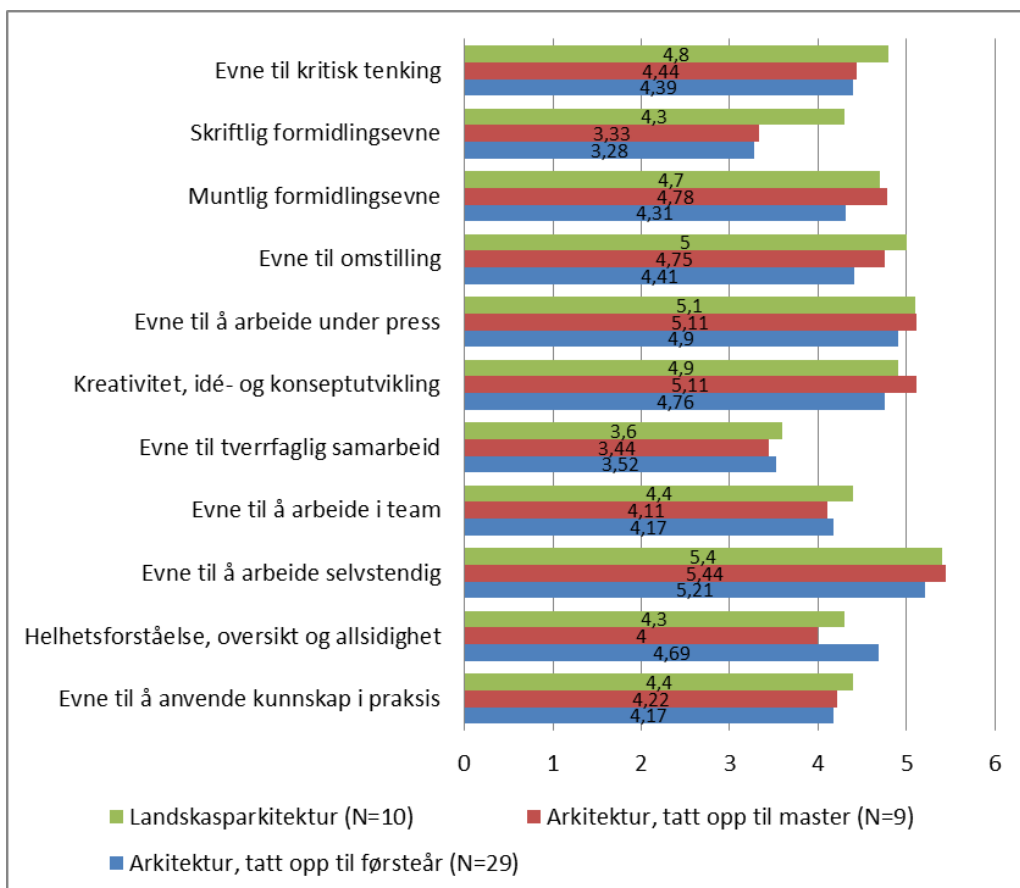

Fig 21 Diagrammet gir en oversikt over hvilke kvalifikasjoner og ferdigheter studentene mener at de mangler fra utdanningen ved AHO?

To hovedtema som går igjen i studentenes fritekstsvar er:

Profesjonskunnskap

- Ønsket om mer profesjonsrettet undervisning som gir innblikk i den arbeidende arkitektens hverdag og kjennskap til «den virkelige verden», utenfor tegnesalen på AHO. Dette kunne gjøre kandidatene bedre skikket til å stå på egne ben etter utdanningen
- Innføring i lover, forskrifter, regler og reguleringer (for eksempel TEK 10)
- Kommunikasjon og samarbeid med andre aktører på en byggeplass. Bedre forståelse av beslutningsprosess i byggeprosjekter, økonomi, prosjektledelse og tverrfaglig samarbeid
- Bedre kjennskap til konstruksjonsteknikk/kalkulasjon, materiallære, detaljering.

Dataundervisning

- Mer systematisk programvareundervisning. Kurs på videregående nivå i tillegg til introduksjonskurs
- Det er særlig viktig med god kompetanse på verktøy for 3D-modellering

Det er også noen som savner bedre trening i skriftlig formidling. Selv om de fleste tilbakemeldingene er problemorienterte, gitt spørsmålsformuleringen, er det flere som passer på å nevne at de ville vært "fattigere arkitekter" uten friheten og "tenk hvis... -orienteringen" i noen av studiekursene ved AHO. Flere påpeker også at kompetansen de mangler er det de har valgt vekk gjennom fritt kursvalg på masternivå. I denne sammenheng er det igjen relevant å henvise til arbeidsmarkedsundersøkelsen 2013 og Kandidatundersøkelsen 2010 og 2012 som begge påpeker at profesjonskunnskap og tekniske ferdigheter er to svake komponenter i studiet.

3.5 Helårlig studieplan

I det strategiske arbeidet med forutsigbarhet i studievalg og planlegging, innførte AHO i 2012 en struktur med helårlig studieplan.

3.6 Pristildelinger

*Se eget vedlegg

Stor sett all undervisning på AHO er prosjektbasert. I hovedsak kan man si at AHO bygger på en horisontal og åpen pedagogisk modell basert på en dyp kunnskap om faget; arkitektur og design samt de håndverkene som profesjonene; arkitekt og designer, krever. Den pedagogiske læringsprosessen er bygget over en fag didaktisk modell med praktiskpedagogisk og teoretisk undervisning basert på forelesninger, arbeidsgrupper, vegledning, diskusjoner, samtaler og prosjektpresentasjoner med etterfølgende muntlig og skriftlig evaluering. I tillegg gis også studentene mulighet til å tildeles priser for særlig gode prosjekter som utmerker seg i forhold til kravene fra prisutdelerne. Således inngår de også de halvårlige pristildelingene som en del av AHOs pedagogiske modell.

I 2013 ble det utdelt priser både på våren og høsten. Henholdsvis 18 og 9. Se eget vedlegg. Ved å se på ett tilfeldig utvalg av prisprosjektene og de karakterene AHO på forhånd hadde tildelt kandidatene, viste funnene en relativ høg akademisk vurdering (A og B og bestått diplom) av prosjektene. Det vil si at AHOs akademiske vurdering sammenfalt med pristildelerens vurdering hvilket borger for en korrelerende verdi av AHOs studentprosjekter og nytten i markedet.

4 Læringsmiljø og administrative støttefunksjoner

4.1 Bibliotek

Biblioteket er en viktig komponent for å oppnå ett godt læringsmiljø som setter høge krav til både det bibliotekfaglige innholdet, men også til praktisk tilrettelegging i form av datateknisk programvare og tilgjengelighet som åpningstider og arbeidsforhold. AHOs fagbibliotek får særlig gode tilbakemeldinger i forhold til support, funksjon og behov og har alltid vært en meget god faglig støttespiller i forhold til institusjonens øvrige undervisning.

I Årsrapport for studiekvalitet 2012 ble følgende forslag foreslått:

- Innføring av dagslån på tidsskrifthefter, og tiltaket er velkomment.
- Hyllerevisjonsprosjekt
- Biblioteket fremmet både høsten 2012 og 2013 innspill til investeringsbudsjettet om lenestoler til en stille krok i biblioteket. Utfallet av budsjettbehandlingen er ukjent.

Begge de to første forslagene er gjennomført og har en positiv effekt på læringsmiljøet ved biblioteket. For å optimalisere bibliotekets mulighet som ett særdeles godt læringsmiljø gjelder det samme som for AHOs læringsmiljø for øvrig, ønske om;

- bedre, stillere og mer varierte sitteplasser i biblioteket.
- at biblioteket setter i gang prøveprosjekt med brukerdrevet e-bokinnkjøp.
- at hyllekartet revideres og feilkilder blir luket ut (samarbeid med IKT) skal gi lettere gjenfinning.

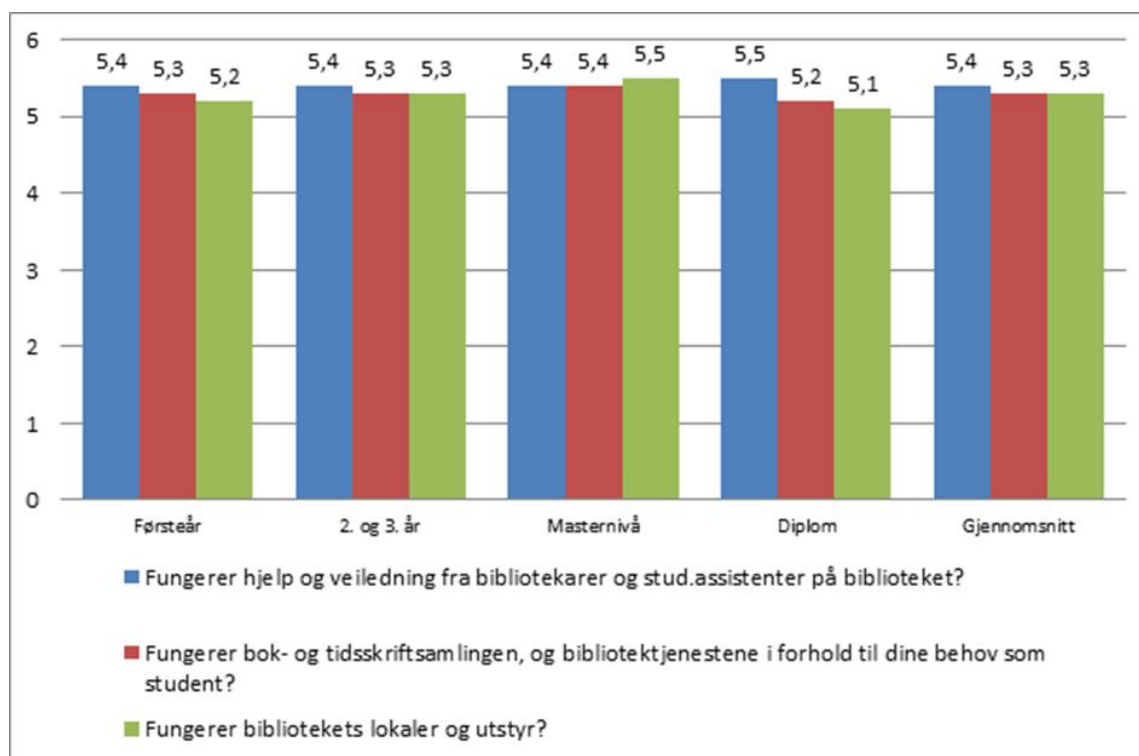

Fig.22 Tabell over tilbakemeldinger fra studenter i forhold til bruken av AHOs bibliotek

4.2 Verkstedene

I arbeidet med økt studiekvalitet, læringsutbytte og ett godt arbeidsmiljø er verkstedene av stor pedagogisk verdi.¹⁶ Ikke minst som ett pedagogisk verktøy i studentenes undersøkelse av både

¹⁶ Schön, Donald (1982); The Reflective Practitioner – How professionals think in action, Basic Books inc

materialenes egenskaper og verdi, men også etter form og uttrykk i det pedagogiske utforskningsrommet mellom kritisk refleksjon over designyrket og akademisk kunnskap.

I Årsmeldingen for studiekvalitet 2012 ble det for verkstedenes del pekt på at det økende antall studenter, både nasjonale opptak til første og fjerde år og av internasjonale studenter gjennom utvekslingsavtalene, kunne bli en utfordring. Imidlertid er det for 2013 ikke økt opptak til masternivå. For verkstedene har det økende studenttallet ført til uhensiktsmessige og til tider meget dårlige arbeidsforhold både for studentene og de verksteds ansatte. Det ble derfor i 2012 vedtatt at verkstedene skulle øke antall introduksjonskurs. Dette er gjennomført, men på bekostning av andre studenters tilgang til verkstedene. I henhold til samtale med de verkstedsansvarlige er det fremdeles ett stort behov for veiledning av studentene. Særlig gjelder dette i tiden tett opp til masteroppgave – diplom – innlevering. Dette løses ved at diplomstudentene får økt tilgang til verkstedene og ved at verkstmestrene er tilstede under særlig pressede tider og behov.

4.2.1 Maskinpark/utstyr

Verkstedenes «kapital» er i tillegg til de ansatte og deres kompetanse, det tekniske utstyret. Maskinparken ansees som hensiktsmessig selv om den er kostbar i innkjøp. Særlig er det ett økt press på bruken av **laserkutteren** hvor studentenes egenandel dekker opp for kostnadene til studentassistentene. Det viser seg at erfarne brukere av laserkutteren med hell brukes som studentassistenter hvilket igjen øker bruken av maskinen og atter igjen presset mens CNC-fresen er klar for utskifting etter mange års tro tjeneste.

Tiltaket med innkjøp av håndverktøy har vært positiv og utlånt verktøy kommer oftest tilbake. Ordningen med opplæring av ni studenter som kan assistere ved lettere reparasjoner og utskifting av maskinkomponenter fungerer etter hensikten. Da det er stort press på lettverkstedet som i prinsipp er studentdrevet, ble en løsning med vaktordning innført i 2012. Denne løsningen fungerer også etter hensikten.

Forslag til tiltak

For å møte studentenes behov for laserkutter som pedagogisk hjelpemiddel i utforskning av form og volum, anbefales at det investeres i en maskin til og at det forberedes for investering i ny CNC fres. Krav og behov om økt forutsigbarhet i forhold til bemanning. For at læringsutbytte og arbeidsmiljø skal i varetas, må økt veiledning i verkstedene løses på en mer langsiktig måte enn ved tilfeldig innleid timelærer.

4.3 Drift

Rapporten fra Driftsavdeling i 2013 avsluttet med å peke på tiltak som vesentlig var rettet mot krav til universell utforming og som var avsluttet under 2012. Erfaringene i 2013 er fortsatt gode i forhold til tiltakene. I 2013 har derfor øvrige fysiske vilkår på tegnesalene, fellesrom som auditorier, studioer og toaletter vært prioritert bortsett fra siste «hånd på verket» i forhold til oppfølging av UU-strategien ved å lyssette betongsøylene i 1ste etasje.

Lysforholdene på tegnesalene (1, 2 og 3) er forbedret, men luftkvaliteten er til tider fortsatt problematisk.

Andre utfordringer for driftsavdelingen er ett merkbart større trykk på bruken av toalettene, stadig vanskeligere arbeidsforhold for renhold, vedlikehold og reparasjoner. Det kommenteres også at driftsavdelingen merker en tendens til stadig større modeller hvilket medfører økt press på areal til

modeller og arbeid med modeller samt ett større press på bruken av grupperommene. Grisete og uryddige tegnesaler samt mangel på rydding er ett tilbakevendende problem. Sommerryddingen 2013 krevde en 140m³ kontainer med søppel.

Forslag til tiltak

Legge til rette for bedre holdninger blant studentene til å rydde etter seg både personlig og hele studioet/kurset.

4.4 IKT

I 2013 har IKT avdelingen fokusert på å gjennomgå eksisterende tjenester som grunnlag for tjenesteutvikling og driftsoptimalisering. Stikkord i denne sammenheng er behov for økt kapasitet og tilgjengelighet på datasalene spesielt ved semesterslutt, klarere rutiner, bedre informasjon / opplæring vedrørende tilbudte tjenester, samt bedre tilgjengelighet til læringsressurser.

Med utgangspunkt i AHOs virksomhetsmål, har IKT avdelingen vært i dialog med studenter og ansatte om trender og sett på hvordan disse kan være med på å forbedre både den enkeltes arbeidssituasjon samt AHOs mål. Resultatet av dette arbeidet vil summers opp i AHOs IT-strategi våren 2014.

Det har i 2013 vært lav / ingen bemanning med studentassistenter på datasalen for å dekke generell funksjonell programvarebistand. Denne posten ble tatt ut av budsjettene og det var derfor ikke midler i 2013 til å dekke disse. Imidlertid utreder IKT-avdelingen muligheten for en kombinasjon av en fysisk og virtuell tjeneste. Den virtuelle tjenesten skal gi studenter mulighet til å ta kontakt med studenter over nettet som har den ønskede kompetanse og som har meldt sin interesse for å kunne bistå.

IKT-avdelingen er i gang med å utarbeide et nytt IKT-reglement. I hovedsak gjelder det å skape en holdningsendring blant studentene. Dette gjelder rydding og orden i alle skolens lokaler, men spesielt på tegnesalene og på datasalene.

Plotter, printer og kopitjenesten er oppgradert med ny infrastruktur for å imøtekomme økt behov for kvalitet og kapasitet. Plotterkapasitet for diplomstudentene ble doblet i 2013. IKT avdelingen ønsker å prøve ut nye tiltak for å øke kapasiteten ved semesterslutt. Dette innebærer blant annet mulighet for å levere inn plottefiler til studentassistenter som betjener plotterkøen.

Forslag til tiltak

AHO har et realistisk mål om å være blant de beste UH-institusjonene i Norge mht. tilbud av relevante IKT-tjenester og drift av disse. Gjennom riktig valg av teknologi skal IKT-avdelingen sikre at virksomhetens mål og prioriteringer blir optimalt understøttet.

IKT-avdelingen har ytterligere reforhandlet flere av programvareavtalene slik at studentene får gratis tilgang til å installere programmer som benyttes i undervisningen. I noen tilfeller forutsetter dette at klienten er koblet opp via nettet mot AHOs lisensserver. Tjenesten har gitt økonomiske besparelser for studentene samt frigjort kapasitet på datasalene. Studenter og ansatte kan gratis få tilgang til Microsoft programvare med unntak av office. Det ble i 2013 startet forhandlinger med ADOBE for å få en gratis programvareavtale for studentene så lenge de er studenter ved AHO. IKT håper på en endelig avklaring i 2014.

MOODLE er fortsatt i bruk som digital læringsplattform ved AHO. Tilbakemeldingene viser at dette forenkler hverdagen både for studenter og faglig ansatte og gir betydelige innsparinger, effektivisering og mulighet for gjenbruk. Ny funksjonalitet har vært introdusert løpende i 2013. Mål for 2014 er å bedre opplæring av vitenskapelig personale slik at funksjonalitet, integrasjonsmuligheter mot skytjenester og sosiale nettverk blir utnyttet på en bedre og mer entydig måte på tvers av kursporteføljen til den enkelte student.

Moodle ble i 2013 tatt i bruk for å legge ut informasjon om IKT tjenestene. Hjelp til selvhjelp med små video-veiledninger vil bli lagt ut i 2014.

I 2013 ble det prøvd ut en løsning med faste åpningstider for henvendelser for bedre å utnytte IKT avdelingens ressurser bedre. Erfaringene fra denne utprøvingen vil bli formalisert og det vil bli lagt til rette for å gjøre avtaler om personlig bistand og auditoriene er oppgradert slik at kvaliteten på presentasjoner samt betjening av utstyret har blitt enklere.

I samarbeid med Uninett har det vært pilotert ulik opptaks og streamingteknologi som grunnlag for å kunne levere tilpassede tjenester for opptak, lagring og gjenfinning av ulike typer forelesninger.

Den siste halvparten av arbeidsstasjonene i student datasalene ble i 2013 skiftet ut med nye IMAC's.

4.5 Informasjonsavdelingen

I forbindelse med Årsrapport for studiekvalitet melder informasjonsavdelingen at den ut over det som er presentert i Rapport og planer, ikke har noen konkrete faglige innspill da informasjonsavdelingen ikke er en del av undervisningsutvalg eller instituttmøtene, ei heller er med i styremøter som er AHOs refleksjonsrom for spørsmålene som Årsrapporten for studiekvalitet ønsker å belyse.

4.6 Studieadministrasjonen

Studieadministrasjonen har i 2013 vært preget av utfordringer i bemanningssituasjonen, grunnet permisjoner og nyansettelser. I en avdeling med kun fem personer er det lite å spille på når slike hendelser kommer oppå hverandre. Dette har gjort at det har vært drevet store vekslers på de personene som har vært til stede. En person har etter lengre tids permisjon kommet tilbake til AHO i 75 % stilling, og da som seniorrådgiver i avdelingen med blant annet ansvar for å koordinere de erfaringsbaserte mastrene.

Til tross for utfordringene med bemanning har avdelingen gjennomført en rekke nye tiltak og forbedringer gjennom året:

Økningen i søknadstall og opprettelsen av landskapsarkitektur i Tromsø gjorde at avdelingen måtte se på måter å forenkle/effektivisere opptaksprosessen så mye som mulig. I og med at AHO tok i bruk Søknadsweb for lokale opptak i 2012, kunne man gå videre med krav til alle søkere om også å laste opp formell dokumentasjon. Dette gjorde prosessen med utstilling og kontroll av språkkrav og formell kompetanse mer oversiktlig og effektiv.

Arbeidet med tilpasning av ny nasjonal mal for vitnemål er fortsatt i prosess. Malen kommer først på plass i FS våren 2014, og AHO vil benytte denne i vårsemesteret.

I 2013 gjennomførte en kandidatundersøkelse for arkitekter og landskapsarkitekter som gikk ut i perioden høst 2010 til vår 2012, samt arbeidsmarkedsundersøkelse for arkitektur, se øvrige kommentarer som er innbakt i Årsrapport for studiekvalitet.

AHO søkte i 2013 om og fikk fornying av Erasmus Charter og Diploma Supplement Label. Begge disse er en kvalitetssikring av AHOs utvekslingsarbeid og en forutsetning for utvekslings gjennom Erasmus+. Studieadministrasjonen gjennomførte høsten 2013 en undersøkelse angående internasjonale studenters læringsmiljø og læringsutbytte ved AHO som viste at språkproblemet (engelskkunnskaper) som i lengre tid har vært en hemsko for kommunikasjon og forståelse, nå er minimalt. Undersøkelsen viste også at de internasjonale studentene ved AHO blir ansett som ett meget positivt tilfang både faglig og sosialt.

Det ble satt i gang et større prosjekt i avdelingen med gjennomgang og revisjon av alle rutiner og retningslinjer som omhandler studiene. Dette var et prosjekt som involverte alle i avdelingen, men med én prosjektansvarlig. Som følge av kravet til nynorsk, ble det besluttet å utarbeide alle rutiner på nynorsk.

For å bidra til forenkling av budsjettkontrollen for instituttene, utarbeidet økonomiavdelingen og studieadministrasjonen rutine koding av kurs. Endringen innebærer at kodene som benyttes i FS sammenfaller med koder for det enkelte institutt i økonomisystemet og bidrar til bedre oversikt for instituttleder.

Blant gjentatte større utfordringer peker studieadministrasjonen på at studentene gjennom læringsmiljøundersøkelsen tilskriver avdelingen utfordringene med Moodle og StudentWeb. Når det gjelder Studentweb er dette et nasjonalt system som benyttes av alle institusjoner i UH-sektoren og AHO har liten eller ingen påvirkning på brukergrensesnittet her.

Når det gjelder kantine er LMU i gang med en kartlegging av muligheter for forbedringer.

For tiden er det ikke studentassistenter på datasalen. Denne posten er tatt ut av budsjettene og det er derfor ikke midler til å dekke disse. Imidlertid utreder ikt-avdelingen muligheten for en virtuell tjeneste og muligheter for studenter til å ta digital kontakt med spesifikke studenter som er flinke på enkelte områder.

Displomstudentene har behov for stor administrativ støtte som følges opp av en person i studieadministrasjonen fra de starter sitt diplomarbeid. Det avholdes jevnlig informasjonsmøter og sender nødvendig informasjon til studentene. Displomstudentene har høyeste fokus i alle berørte administrative avdelinger som legger til rette for at diplomstudentene skal ha en best mulig studie- og arbeidssituasjon.

5 Internasjonalisering

Internasjonalisering av høyere utdanning har ved AHO og i sektoren for øvrig i første rekke vært forstått som internasjonal kontakt mellom enkeltforskere, studenter, universiteter og stater. AHO hadde i mange år før den formelle nordiske samarbeidsavtalen; NORDPLUS ble etablert i 1982, stor internasjonal kontakflate, men basert på enkeltpersoner. Internasjonaliseringsprosesser i denne forstand representerer mobilitet initiert av den enkelte forsker, det enkelte lærested, og av den enkelte student. Innenfor denne tradisjonen er internasjonalt samarbeid hovedsakelig mellom to personer uavhengig av institusjonell eller statlig utdanningspolitikk. I tillegg til «enkeltmanns-avtalene», ble det på begynnelsen av 90-tallet etablert institusjonelle avtaler på bilateral – og multilateralt nivå. Den første var samarbeidet innen ILAUD (International Laboratory for Architecture and Urban Design) i Urbino, deretter kom NUFU samarbeidsavtalen med Makerere University i Uganda i 1992. Senere kom Nordisk Arkitekturakademi i 1994 under NORDPLUS (Nordisk

Ministerråds samarbeids- og utvekslingsavtale) og alle europeiske ERASMUS avtalene som både kunne være bilaterale og nettverksbasert.

5.1 AHO trend

Fra å være mer spontane og personavhengige har det internasjonale samarbeide utviklet seg til å bli formalisert med forankring både faglig og administrativt og med forankring i så vel nasjonale som multinasjonale og institusjonelle strategier. AHO har i alle år ligget i front hva gjelder internasjonalt samarbeid. De nye former for internasjonalisering vi ser i dag supplerer og utfordrer de mer "tradisjonelle" formene for internasjonalisering skissert ovenfor. Vi finner fremdeles sterke innslag av gjensidige kontakter og relasjoner mellom forskere, læresteder og stater over landegrensene – de tradisjonelle formene for internasjonalisering, men ser at internasjonalt samarbeid som tidligere kun var forankret i faglig og kulturell «annerledeshet» i dag har en stor komponent av økonomi i seg.

5.2 Utveksling

Trenden innenfor AHOs internasjonale samarbeid ble ikke rapportert som statistikkgrunnlag før i 1996. Tabellen viser at mens sektoren for øvrig gikk over fra å basere seg på bilaterale og individbaserte studentutvekslingsavtaler, til formelle samarbeidsprogram og avtaler valgte AHO både å fortsette med ett stort internasjonalt samarbeid basert på bilaterale og individuelle avtaler i tillegg til å etablere multilaterale og formelle avtaler.

Avtale ↓↑	2010	2011	2012	2013
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt
Bilaterale avtaler	9	15	18	24
Individbaserte avtaler	14	9	12	11
Nordplus	16	3	4	1
Sokrates/ERASMUS	35	60	74	69
Sum	74	87	108	105

Kilde: dbh

Fig 23 Tabellen viser «inngående» utvekslingsstudenter til AHO innenfor formelle utvekslings- og samarbeidsavtaler

Utenlandske studenter ved AHO

Studieprogram ↓↑	2009	2010	2011	2012	2013
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt
Master i arkitektur	50,00	66,00	48,00	77,00	71,00
Master i industridesign	17,00	21,00	22,00	29,00	28,00
Master i landskapsarkitektur	8,00	16,00	19,00	20,00	30,00
Uklassert ift. studieprogram	-	-	-	-	1,00
Sum	75,00	103,00	89,00	126,00	130,00

Kilde: dbh

Fig 24 Utenlandske studenter innenfor og utenfor de formelle internasjonale samarbeidsavtalene (se fig. 23).

Det totale antall utenlandsstudentene ved AHO under studieåret 2013 fordelt på region:

Afrika	Asia	Europa	Norden	Nord-Amerika	Sør-Amerika	Uspesifisert	Totalt
1	30	82	1	5	4	7	130

Fig 25 Tabellen viser utenlandske studenter ved AHO under 2013 fordelt på regioner

Internasjonaliseringens betydning for studiekvaliteten ved AHO kan måles gjennom søkning til utveksling, omfang og kvalitet på internasjonale søkere til masterstudiene (omtalt under Opptakskvalitet), internasjonale studenters bidrag til kvalitetsheving av undervisningen, og omfang og kvalitet på internasjonale samarbeidsavtaler.

5.2.1 «Innveksling» og utveksling av studenter

AHO tilbyr utveksling på masternivå, hovedsakelig innenfor et avtale nett på ca 75 operative plasser for utveksling. Det legges dessuten til rette for studenter som vil utveksle utenfor avtalenettet. Handlingsplan for internasjonalisering 2012-2015 setter følgende måltall for utveksling: Minimum 25 % av masterstudentene skal gjennomføre lengre opphold ved utenlandske læresteder i løpet av studiet. Måltallet for utreisende studenter per år er 40. Rammen settes til 45 innreisende studenter til enhver tid.

Tabell: Utveksling 2013

		2010	2011	2012	2013
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	UT	28	34	42	39
	INN	46	53	66	69
	SUM	74	87	108	108

Fig 26 Tabell for både ut og inngående studenter ved AHO i årene mellom 2008 og 2013

Tabellen viser avsluttede utvekslingsopphold i kalenderår. Tallene sier at AHO ligger omtrent på måltallet for utreisende utvekslingsstudenter per år.

Semester	v2010	h2010	v2011	h2011	v2012	h2012	v2013	h2013
UT	17	26	26	38	30	42	35	29
INN	34	38	39	36	40	50	42	48
SUM	51	64	65	74	70	92	77	77

Fig 27 Tabell for utveksling til enhver tid (inkl gjestestudenter utenfor institusjonsavtale).

Tabellen viser antall ut- og innreisende studenter per semester. Vi ser at antallet utreisende studenter i høstsemesteret 2013 er lavere enn i høstsemesteret 2012, men likevel mange nok til at måltallet på 40 avsluttede utvekslingsopphold nær ble nådd, og at AHO ligger an til omtrent samme tall for 2014 (de fleste utvekslingsopphold avsluttes i vårsemester).

Våren 2013 søkte 59 studenter ved AHO om utvekslingsplass i studieåret 2013-2014. Tilsvarende for 2012 var 62. AHO tilbyr utveksling på masternivå, de fleste studenter som benytter tilbudet reiser ut i fjerde årstrinn. Det er i all hovedsak studenter i tredje årstrinn (90stk) som søker om utveksling. Når ca. 2/3 av disse søker viser det at utveksling er et populært og godt kjent tilbud ved AHO.

I følge SIUs tall presentert under Erasmus seminaret 2013 var AHO «norgesmester» i antall utreisende studenter under Erasmus-programmet i forhold til antall studenter ved AHO totalt i 2012-2013, med 5 % av den totale studentmassen. Dette til tross for at utveksling kun tilbys på masternivå.

Utvalg	Andel som har vært på utveksling
Alle (N=114)	25 % (N=28)
Tatt opp til første år (N=70)	33 % (N=23)

Tatt opp til masternivå (N=44)	11 % (N=5)
--------------------------------	------------

Fig 28 Tabell: andel uteksaminerte kandidater som har vært på utveksling

Tabellen over viser andel uteksaminerte studenter i 2013 som har vært på utveksling i løpet av studietiden. I 2013 havner AHO akkurat på måltallet hvis en teller med alle kandidatene. Merk at 1/3 av kandidatene som har vært AHO-studenter gjennom hele studieløpet har vært på utveksling.

5.2.2 Læringsutbytte

I Kandidatundersøkelse for arkitektur og landskapsarkitektur, sendt til uteksaminerte kandidater i studieårene 2010-2011 og 2011-2012, oppga 31 % av respondentene at de hadde vært på utveksling i løpet av studietiden. Respondentene oppga i stor grad å ha hatt utbytte av dette i løpet av studietiden (5,13 / 6) og i arbeidslivet etter studiene (4,6 / 6)¹⁷.

Internasjonale studenter utgjør om lag 1/3 av studentmassen på masternivå ved AHO. Styrken ved «internasjonalisering hjemme» er at internasjonale studenter inngår i den ordinære undervisningen sammen med studentene som har gjennomført grunnundervisningen ved AHO. Tilbakemeldingene fra lærernes og studentenes semesterevalueringer gir inntrykk av at internasjonale studenter i all hovedsak bidrar til positivt til læringsutbyttet på bakgrunn av solide kvalifikasjoner og komplimenterende tilnærminger til faget.

5.2.3 Utfordringer og tiltak

Språkkunnskaper blant internasjonale studenter

Internasjonale studenters varierende engelskkunnskaper har i enkelte tilfeller ført til utfordringer i undervisningssituasjoner. Dette har særlig vært en problemstilling på Master i landskapsarkitektur og kurs med asiatiske studenter. Ved semesterevalueringene i høstsemesteret 2013 ble det ikke rapportert om språkproblemer i klasser med internasjonale studenter. For det nye landskapsarkitekturfakultetet ble fraværet av slike problemer spesielt trukket frem av lærerne. Dette kan til en viss grad kan tilskrives tiltak for bedre kvalitetssikring av opptaket, beskrevet i Opptaksrapporten 2013¹⁸. Høsten 2013 tok studieadministrasjonen initiativ til en undersøkelse blant utenlandske studenter og skolens lærere for å se nærmere på læringsutbytte, studiekvalitet og arbeidsmiljø. Undersøkelsen viste at språkproblemene i dag ikke på langt nær er så store som tidligere og at de utenlandske studentene er ett tilfang til læringsutbytte og studiekvaliteten. Undersøkelsen foreslår imidlertid enkelte tiltak for på best mulig måte å maksimalisere ett toveis utbytte.

5.3 Utvekslingsavtaler

I forbindelse med implementeringen av Erasmus+ gjorde studieadministrasjonen og instituttlederne en gjennomgang av eksisterende Erasmus-avtaler. Avtalene med to institusjoner der studentmobiliteten ensidig har gått i AHOs disfavør (kun innreisende) ble avsluttet. Det ble også etablert én ny avtale for arkitektur/landskapsarkitektur i Madrid.

Samarbeidsavtalen med Chulalongkorn University i Bangkok, Thailand ble i 2013 gjort operativ for utveksling. AHO har sendt én industridesignstudent til Chulalongkorn og mottatt to

¹⁷ På en skala fra 1-6 der 1= i svært liten grad» og 6 «i svært stor grad»

¹⁸ <http://www.aho.no/Global/Dokumenter/Studier/Opptaksrapporter/Opptaksrapport%202013.pdf>

arkitekturstudenter. Samarbeidsavtalen med Tokyo City University ble "gjenopplivet", og blir i innværende studieår benyttet av to studenter fra hver institusjon.

Høsten 2013 ble det gjort flere forsøk på å opprette nye utvekslingsavtaler innen design. Det viser seg vanskelig, mye på grunn av at mange designskoler kun tilbyr utveksling på bachelornivå. En annen utfordring er å finne partnerinstitusjoner som tilbyr tilnærmet tilsvarende undervisning i interaksjons- og servicedesign som AHO. Det er bevissthet om behovet for, og målet om, flere utvekslingsavtaler blant ansatte på instituttet, men det er fortsatt en utfordring å ha kapasitet til å jobbe målrettet og planmessig med dette.

5.3.1 Diploma Supplement

Som den første norske og som en av de første europeiske institusjonene startet AHO med å bruke det utvidede vitnemålet; Diploma Supplement allerede i 1998. Arbeidet med Diploma Supplement tok til parallelt med Bologna avtalen på midten av 90-tallet. Hensikten var «å sikre en rettferdig akademisk og yrkesmessig godkjenning av kvalifikasjonen på tvers av landegrensene ("International transparency")». AHO ble også i 2013 tildelt Erasmus Charter for Higher Education og Diploma Supplement Label. Diploma Supplement (DS) er et internasjonalt vitnemålstillegg og gir en utfyllende beskrivelse av kvalifikasjonen som kandidaten har oppnådd. Det erstatter ikke studentens vitnemål, men supplerer dette.

6. EVU

Etter- og videreutdanning er en del av AHOs tredje oppgave som er knyttet til samfunnskontrakten. AHO kjører to erfaringsbaserte master kurs; EVU (Etter og Videreutdanning) – master i Urbanisme, Arkitekturvern. Første kull startet i 1994. Poenget med kurset var å skolere unge fagfolk som skulle styrke byplankompetansen hos de Palestinske selvstyremyndighetene.

Faglige erfaringer og tilbakemeldingene gjennom snart 17 år med EVU er stort sett meget gode, men de negative er knyttet til organiseringen¹⁹. Deltidsstudiene som går over to år pluss ett år til skriving av masteroppgaven, henvender seg som navnet sier til personer som er i arbeid og som stort sett også har familie. Dette medfører stor grad av innholdsrike diskusjoner og ett rimelig høyt kunnskapsnivå, men også ofte en noe uregelmessig studiesituasjon som krever en stor grad av administrativ oppfølging.

Evalueringsrapporten 2010, pekte også på en antatt synergi av å samkjøre de to EVU mastrene i arkitekturvern og urbanisme. Dette forslaget ble implementert i opptaket for 2011 med stort utbytte både organisatorisk og faglig. EVU masterene med opptak i 2013 og studiestart i 2014 har valgt den samme modulen hvor 4 av de 9 modulene kjøres hver for seg og de resterende 5 er fellesmoduler.

Som Evalueringsrapporten 2010 også pekte på har antallet registrerte studenter også vært ett kritisk punkt i forhold til utgifter til drift og gjennomføring. Opptaket 2013 viste en bedring i opptakstall for begge studieretningene som i 2014 teller 14 på urbanisme og 13 på arkitekturvern. I tillegg har hver av EVU-ene to til tre studenter som kun har meldt seg til enkeltmoduler.

For å møte kritikken i forhold til svak administrativ styring og manglende faglig og administrativ koordinering, ble det i 2013 ansatt en EVU-koordinator med relevant faglig og forskningsbakgrunn.

¹⁹ Erfarings basert masterprogram ved AHO – Evaluering 2010

I 2013 ble det registrert fem studenter til opptak ved enkeltmoduler. Det ble uteksaminert åtte EVU mastere under 2013 hvorav fire innen arkitekturvern og fire innen urbanisme.

EVU masteroppgaver høsten 2013	
Torvtak i norsk byggetradisjon	Master i arkitekturvern
Fra butikk via kjøpesenter til bydel	Master i urbanisme
Konstruksjonen av ulikhet	Master i urbanisme
Lokalisering av sykehus – en case-studie av prosessen i Drammensregionen	Master i urbanisme
Hvorfor bidrar ikke Akershus kommuner mer til å oppfylle knutepunktstrategien?	Master i urbanisme
Den irakiske ambassade i Oslo	Master i arkitekturvern
Bo- og bofellesskap i Oslo sentrum	Master i arkitekturvern
Bebyggede broer	Master i arkitekturvern

Fig. 29 Erfaringsbaserte masteroppgaver 2013

7. Forskerskolen /phd-programmet

Forskningsutvalget har på vegne av styret hovedansvaret for forskerutdanningen og forskerskolen ved AHO. Det viktigste som skjedde i 2013 var at den nyansatte lederen av phd.-programmet, trådte i funksjon i slutten av vårsemesteret. Hans umiddelbare hovedoppgave ble planlegging og gjennomføring av Forskerskolen høsten 2013. Tiltak og planer for økt studiekvalitet i forskerutdanningen er dermed i all hovedsak de samme som i 2012.

I 2013 ble følgende hovedtiltak gjort eller videreført for å styrke studiekvaliteten, direkte eller indirekte:

- Forskningsutvalget har direkte programansvar for forskerskolen (i samarbeid med leder av forskerskolen), og godkjenner innhold, pensum og opplegg.
- Forskningsutvalget har fremskyndet oppnevningen av veiledere for nye kandidater, slik at kandidat og veileder starter sitt samarbeid mer eller mindre parallelt med oppstarten på forskerskolen. Dette har bidratt til å ansvarlig gjøre veiledere tidligere, og sørget for bedre oppfølging av nye kandidater.
- Prosessene rundt utlysning av, og ansettelse i, stipendiatstillinger ble ytterligere forbedret og formalisert. Dette skjedde gjennom større krav til utlysningstekst (faglig beskrivelse av prosjekt/tema, osv.), bedre bruk av både sakkyndige og interne komiteer, samt konsekvent gjennomføring av intervjuer.

Utfordringer og tiltak fremover

Kandidatprogresjon

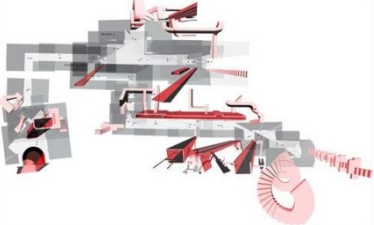

- Forskerutdanningen har fortsatt utfordringer når det gjelder progresjon. Et etterslep av kandidater vil trolig fullføre i 2014, men gjennomstrømningstiden vil fortsatt være for lav. Forskerskolen og forskerutdanningsutvalget vil derfor:
 - fortsette med progresjonsrapportering og progresjonsseminarene, og særskilt følge opp kandidater i avslutningsfasen
 - fortsette praksisen med tidlig oppnevning av veiledere
 - vurdere midtveisseminar eller andre tilbakemeldingsordninger til kandidatene midtveis på doktorprogrammet
- Veilederkompetanse
Veiledningen ved AHO skal fortsatt holde høy kvalitet. Viktige tiltak vil derfor være:
 - å fortsette praksisen med kun å ta opp (ekstern)finansierte kandidater med prosjekter hvor skolen har god veiledningskompetanse og kapasitet.
 - etablere veilederforum som sørger for at AHOs rutiner for veiledning blir fulgt

- Avhandlinger: maler og krav
Dagens formkrav og mal for avhandlinger ved AHO møter store utfordringer i møte med nye former for forskning og forskningsarbeid ('research by design' og lignende).
Forskningsutvalget har derfor nedsatt en arbeidsgruppe som skal:
 - Diskutere og foreslå løsninger rundt problematikken med generelle akademiske krav til doktorgradsavhandlinger i møte med endrede praksiser og forskningsmetoder
 - arrangere et åpent seminar om temaet for veiledere og stipendiater
 - komme med konkrete forslag til endring av dagens avhandlings mal ved AHO

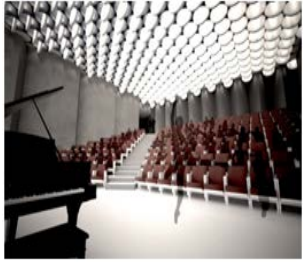

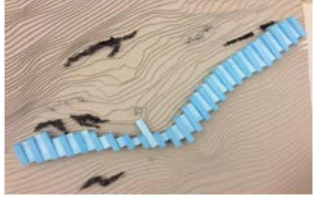

Disputaser i 2013

Even Smith Wergeland	"The motorway as a work of art"
Fortunatus Bahendwa	URBAN FORM THROUGH RESIDENTS' PRACTICES: The unconventional transformation processes in suburban areas in Dar es Salaam, Tanzania
Steinar Killi	Designing for additive manufacturing: the AICE approach
Simon Clatworthy	Design support at the front end of the New Service Development (NSD) process. The role of touch-points and service personality in supporting team work and innovation processes

Fig. 30 Disputerte doktoravhandlinger ved AHO 2013

<p>Pris for tjenstedesign (Making Waves)</p>	<p>Elisabeth Bjørndal Skjelten: Røde Kors Norskjelpen - En sosial møteplass for øving av norsk</p> 	<p>Camilla Monrad-Krohn, Christina Helen Iversen, Ann Viola Ulvin, Ask Helseth og Liz LeBlanc: <i>Improving the MyBring customer journey by saving the customer time</i></p>
<p>Fremragende bruk av mur eller betong (Byggutengrenser)</p>	<p>Guro Langemyr og Aurora Andersen Hilde, GK4: <i>Tokerud Ungdomsskole</i></p> 	<p>Kaia E Skaskiewicz Mio Stuber: Grunnkurs 3</p>
<p>Fremragende bruk av datagrafikk (Graphisoft)</p>	<p>Helle Bendixen og Ingrid Dobloug Roede, Casino Game</p> 	<p>Mari Sætre: <i>Boligfortettelse i høyden</i></p>
<p>Pris for innovasjon i design (Norsk designråd)</p> <p>Price for innovation</p>	<p>Martin Skogholt Hansen og Mikael Johansen: The Future of Offshore Supply</p> 	<p>Amra Osmanovic og Hilde Dybdahl Johannessen: <i>Customers connections</i></p>
<p>Fremragende bruk av tre i arkitektur (Trefokus)</p>	<p>"2x2" project, <i>Scarcity and Creativity in latitude 68n: building in Nusfjord, Lofoten</i></p> 	<p>Kjersti Thao Nguyen: <i>Boligfortettelse i høyden</i></p>

<p>Fremragende byutvikling og planlegging (Plan- og bygningsetaten)</p>	<p>Hans Martin Frostad Halleraker, <i>Komplekst bygg i urban sammenheng</i></p> 	<p>Hele kurset: <i>Boligfortettelse i høyden</i></p> 	
<p>Pris for interaksjonsdesign (BEKK)</p>	<p>Wen Ying Zhang: Where's Mummy</p> 	<p>Valeria Gaitan, Sven Håkon Voldum og Berit Killingbergtrø Havåg: <i>Neuroplasticity & its effects on ADHD</i></p> <p>Hanne Charlotte Nilsen og Simon Søggen: <i>TveitSpotify Play</i></p> 	
<p>Norske Arkitektstudenters Stålkonstruksjonspris (Norsk Stålforbund)</p>	<p>Guro Langemyhr og Rasmus Steen Pettersen, <i>Seeing the park for the trees</i></p> 		
<p>Profesjonalitetsprisen (Arkitektbedriftene i Norge)</p>	<p><i>Scarcity and Creativity in latitude 68n: building in Nusfjord Lofoten – whole studio</i></p> 		

<p>Pris for flerfaglig, innovativt arbeid (Asplanviak)</p>	<p>Simon Øien, <i>Form og ytelse</i></p>		<p>Felicia B. Haffner, Oda E. Havstein, Maria A. Hummelsund, Hanne Jülke Røer, Ingrid D. Roede, Mari Navarsete, Gediminas Kirdeikis, Martin Ahlen, Lea Mittelberger, Mathilde E. Stabekk</p> 	
<p>Pris for form og uttrykk (BONYTT)</p>	<p>Wanxi Li: A Design to rejuvenate Chinese Tea Culture among Young generation</p>		<p>Stine Sofie Fevang: <i>Levebrød</i></p>	
<p>Pris for samferdselsarkitektur (Statens vegvesen)</p>	<p>Hauk Jonathan Lien: Nye Skøyen stasjon</p>			
<p>Fremragende forskning på tektonikk og konstruksjon (RCAT)</p>	<p>Gjermund Landrø: <i>Gårdsliv</i></p>			
<p>Pris for kompleksitet og helhetstenkning (EGGS)</p>	<p>Victoria Hovland, Mirja Sutela, Christina Iversen, Marianne Sælensminde: <i>Phase 3 Flight 2020 DnB Service Design 2</i></p>		<p>Sajedah Ahi: <i>Lillehammer 2016 Winter Youth</i></p>	
<p>Studentpris for fremragende arkitektur (Statsbygg)</p>	<p>Nina Marie Fjose og Anneline Konradsen: Seremoni/Demokrati</p>			
<p>Fremragende arkitekturhistorieskriving (PAX)</p>	<p>Lars Danielsen Holen:</p>			

<p>Pris for sosial innovasjon (Norsk form)</p>	<p>Elisabeth Bjørndal Skjelten: Røde Kors Norskjelpen - En sosial møteplass for øving av norsk</p> 	<p>Taral Jansen, Mikkel Brandt Bugge, Asveig Marie Jellestad: <i>TUNNELEN</i> features an illuminating climbing wall, a creative exercise area and Norway's longest monkeybar.</p>
<p>Nominasjon til RIBA President Silver Medals</p>	<p>Scarcity and Creativity in latitude 68n: Building in Nusfjord, Lofoten: Hele kurset</p> 	
<p>Fremragende bruk av mur eller betong (Mur og Betongbransjen Norge)</p>		<p>Truls Glesner og John Thomas Jakobsen *Håkon Helseth, Ingeborg Svalheim, Magnus Hermstad, *Kaia E Skaskiewicz og Mio Stuberg</p>